

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเพื่อประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม การดำเนินการแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตอนที่ 2 การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์พันธกิจ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่ง และ วิเคราะห์งาน โดยการสัมภาษณ์ความเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน นำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย ด้านการจัดการศึกษา มี 3 องค์ประกอบ ด้านการวิจัย มี 5 องค์ประกอบ ด้านการบริการ- วิชาการแก่สังคม มี 5 องค์ประกอบ ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มี 5 องค์ประกอบ จำนวนรวมทั้งสิ้น 62 ตัวบ่งชี้ นำตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินไปสร้างเครื่องมือการประเมิน การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่าน ตรวจสอบ

ความตรงตามเนื้อหา มีตัวบ่งชี้ที่ผู้เชี่ยวชาญยอมรับ จำนวนทั้งสิ้น 18 องค์ประกอบ 50 ตัวบ่งชี้ สรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดการศึกษา มี 3 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มี 6 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ มี 2 ตัวบ่งชี้ ด้านการวิจัย มี 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลของท้องถิ่น มี 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มี 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณที่นำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มี 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 4 งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการพัฒนาท้องถิ่น มี 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 5 ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น มี 2 ตัวบ่งชี้ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม มี 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 ระบบและกลไกในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม มี 7 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 อาจารย์มีส่วนร่วมในการให้บริการทางวิชาการ มี 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณที่ใช้ในการบริการวิชาการ มี 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 4 โครงการบริการวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 5 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ มี 1 ตัวบ่งชี้

ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มี 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 ระบบการให้บริการด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม-ท้องถิ่น มี 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 2 ฐานข้อมูลศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น มี 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นของอาจารย์และนักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 4 การสอนศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นในมหาวิทยาลัย มี 2 ตัวบ่งชี้

องค์ประกอบที่ 5 งานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น มี 2 ตัวบ่งชี้
 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยวิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยนำไป
 ทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำผลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจ
 จำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในแต่ละด้าน

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน สรุปได้ดังนี้	
ด้านการจัดการศึกษา	.90
ด้านการวิจัย	.92
ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม	.93
ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	.94

ตอนที่ 2 การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เป็นการนำตัวบ่งชี้ไปประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 6 แห่ง จำแนกตามภูมิภาคข้อมูลปฐมภูมิได้จากการเก็บรวบรวมโดย
 การสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ 4 ด้าน จำนวน 24 คน และ
 การสัมภาษณ์ชุมชนหรือผู้นำชุมชน จำนวน 12 คน ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการศึกษา
 รายงานการประเมินตนเองของมหาวิทยาลัยราชภัฏ รายงานผลการประเมินคุณภาพ
 การศึกษาภายใน และแผนกลยุทธ์

ผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้านการจัดการศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมีหลักสูตรที่เปิดสอนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นความต้องการของท้องถิ่น เช่น รัฐประศาสนศาสตร การบริหาร-
 การศึกษา การศึกษาปฐมวัย มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เช่น การพัฒนา
 ชุมชน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้
 คนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาถึงร้อยละ 77 ของนักศึกษาทั้งหมด ด้านการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนเน้นการศึกษาปัญหาจริงในท้องถิ่น (ร้อยละ 48) โดยมีการบูรณาการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ร้อยละ 20) นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรที่จัดการศึกษาแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นมากถึง 38 หลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ บางหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น โดยทำเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางหลักสูตรเกิดจากการสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเปิด โอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเชิญบุคลากรในท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการสร้างหลักสูตร โดยการเป็นกรรมการวิพากษ์หลักสูตรหรือเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่ในการอนุมัติหลักสูตรหรือเป็นกรรมการสภาวิชาการในการให้ความเห็นชอบในการดำเนินการขอเปิดหลักสูตร นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่ร่วมมือกับท้องถิ่นในการผลิตและพัฒนาบุคลากร เช่น โครงการความร่วมมือในการผลิตและพัฒนาผู้ดูแลศูนย์เด็กเล็ก เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนงานและงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ พัฒนาทางด้านอาชีพแก่ชุมชน เช่น โครงการต้นกล้าอาชีพ

องค์ประกอบที่ 3 ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่นำมาสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจโดยเฉลี่ย 5 แหล่งต่อสถาบัน เช่น วัด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉลี่ย 8 กิจกรรม เช่น โครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน แต่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนค่อนข้างน้อย เพราะไม่ค่อยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการประเมินจากผู้ประเมินทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ การประเมินจากคณะกรรมการและการประเมินจากชุมชนเห็นสอดคล้องกัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการด้านให้คนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัย หลักสูตรที่เปิดสอนตอบสนองความต้องการ

ของท้องถิ่น และมีหลักสูตรที่จัดการศึกษาแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ในภาพรวมการประเมิน โดยคณะกรรมการมีความเห็นแตกต่างจากการประเมินของชุมชน ซึ่งเห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการด้านการเปิด โอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและด้านทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวิจัย

องค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลของท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีข้อมูลท้องถิ่นที่เอื้อต่อการทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีฐานข้อมูลของท้องถิ่นที่สถาบันวิจัยและพัฒนา อาจจะเป็นเอกสาร ซีดีรอม ในเว็บไซต์ (website) ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีที่สำนักศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย มีเครือข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉลี่ย 10 เครือข่าย เช่น เครือข่ายการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏที่แยกตามภูมิภาคของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

องค์ประกอบที่ 2 มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีอาจารย์ที่ทำวิจัยเชิงบูรณาการกับท้องถิ่นได้ร้อยละ 46.66 ส่วนอาจารย์ที่ทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นร้อยละ 43.83 และอาจารย์มีผลงานวิจัยร้อยละ 42.83 โครงการวิจัยส่วนใหญ่เป็น โครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์และบุคลากรของท้องถิ่นและสนองความต้องการของท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณที่นำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 81.80 เมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมด และได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงานวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยน้อยมากจนถึงไม่มีเลย

องค์ประกอบที่ 4 งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏส่งเสริมให้ชุมชนทำวิจัยเกี่ยวกับท้องถิ่น สนับสนุนให้อาจารย์ทำงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์และบุคลากรในท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ 26 เรื่อง โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์วิจัยอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่นักศึกษามีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น

องค์ประกอบที่ 5 ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมิ่งงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ 26 เรื่อง งานวิจัยทั้ง 26 เรื่อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ ปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น

ผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผู้ประเมิน ทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ด้านการวิจัยผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินอยู่ในระดับ มากถึงน้อย ส่วนผลการประเมินจากชุมชนด้านการวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนที่คณะกรรมการเห็นแตกต่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมีทุนสนับสนุนงานวิจัยเชิงบูรณาการ และมีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการเห็นว่ายังมีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบที่ 1 ระบบและกลไกการบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมิ่งงานบริการวิชาการทุกหน่วยงาน ในบางมหาวิทยาลัย งานบริการวิชาการแก่สังคมจะบูรณาการเข้ากับงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ มอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ การให้บริการทางวิชาการ มหาวิทยาลัยจะมีการประเมินความต้องการจำเป็น โดยการสำรวจปัญหาและความต้องการ ของท้องถิ่นแล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแผนการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนใหญ่จะมีการบูรณาการจัดการศึกษาและการวิจัยเพื่อการบริการวิชาการ มีการจัดประชุม สานิต ฝึกอบรม ตามความต้องการของท้องถิ่น เฉลี่ย 10 โครงการ มีการนำความรู้และเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เฉลี่ย 7 โครงการ เช่น การทำกระเป๋จาก ใบกระพ้อ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ฯลฯ มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น เฉลี่ย 2 แห่ง คือ สถาบันวิจัยและพัฒนาและคณะ โดยการเปิดโอกาส ให้ชุมชนใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย โดยเฉลี่ย 8 แห่ง เช่น การใช้ห้องปฏิบัติการ ทางภาษา ศูนย์คอมพิวเตอร์ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 2 อาจารย์มีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมิ่งงานอาจารย์ที่เป็นวิทยากรในการให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น เฉลี่ยร้อยละ 46.66 และมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษาหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

เฉลี่ยร้อยละ 43.33

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณที่ใช้ในการบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณที่ใช้ในการบริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่นแตกต่างกันในแต่ละมหาวิทยาลัย โดยมีเงินสนับสนุน 400,000 บาท จนถึง 5,000,000 บาท ส่วนการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังอยู่ในระดับน้อย

องค์ประกอบที่ 4 โครงการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์มีโครงการที่ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ 19 โครงการ เช่น การกลั่นดอกไม้หอมพื้นเมือง การอนุรักษ์แหล่งน้ำ มีแหล่งศึกษาค้นคว้า พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยเฉลี่ย 8 แหล่ง เช่น ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ห้องสมุดมีชีวิต ฯลฯ และมีโครงการ/โดยกิจกรรมทางวิชาการที่ให้บริการแก่ท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ 41 โครงการ

องค์ประกอบที่ 5 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านกระบวนการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกและคุณภาพของการบริการ โดยการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 88.66 การประเมินของชุมชนมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ดำเนินการด้านบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทุกตัวชี้วัด และคณะกรรมการเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้รับเงินสนับสนุนเพื่อบริการวิชาการแก่ชุมชนในระดับน้อย ส่วนการนำความรู้และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น มีศูนย์กลางการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และมีแหล่งศึกษา ค้นคว้า พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่น คณะกรรมการมีความเห็นมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ยังมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 1 ระบบการให้บริการด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์มีแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน โครงการกิจกรรมด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีสำนัก/ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมรับผิดชอบด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม บางแห่งทำหน้าที่เป็นศูนย์วัฒนธรรมของจังหวัด

ผู้อำนวยการหรืออธิการบดีเป็นคณะกรรมการวัฒนธรรมของจังหวัด บางแห่งมีศูนย์-
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย

องค์ประกอบที่ 2 ฐานข้อมูลศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีฐานข้อมูลศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่นำไปใช้ได้ เช่น
ประวัติของหมู่บ้าน ชุมชน พิพิธภัณฑสถานวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเก็บไว้ที่สำนักศิลปวัฒนธรรม
ซึ่งเป็นศูนย์ข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายกับวัฒนธรรม
ของจังหวัด มหาวิทยาลัยมีแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นเฉลี่ย 14 แห่ง
เช่น พิพิธภัณฑสถานเก่า พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการให้บริการข้อมูลทางศิลปะ
และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การศึกษาดูงานจากโรงเรียน ชุมชน ตลอดจนการให้บริการ
ด้านศิลปะการแสดงในงานสำคัญ ๆ ของจังหวัด การให้บริการยืมชุดการแสดงที่เกี่ยวข้อง
กับวัฒนธรรมท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นของอาจารย์
และนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีโครงการที่อาจารย์และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและ
วัฒนธรรมท้องถิ่นภายในมหาวิทยาลัย เฉลี่ยปีละ 19 โครงการ โดยเป็นโครงการที่
มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เฉลี่ยปีละ 10 โครงการ และเป็นโครงการ/กิจกรรม
ที่มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในกิจกรรมเทศกาลต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย 9 โครงการ
และมีอาจารย์และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทุกโครงการ

องค์ประกอบที่ 4 การสอนศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นในมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการบูรณาการการเรียนการสอนศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น
ในหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น โดยมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในคุณค่า
และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอน การจัดการอบรม
การจัดนิทรรศการ

องค์ประกอบที่ 5 งานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ
4 เรื่อง และมีการสร้างองค์ความรู้มาตรฐานเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม 3 เรื่อง ตามเกณฑ์

การประเมินคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาถือว่าถ้ามี 3 เรื่อง เป็นการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในด้านมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ในภาพรวม และผลการประเมินจากชุมชนอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ส่วนผลการประเมินของคณะกรรมการอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น 4 เรื่อง และการสร้างองค์ความรู้มาตรฐานเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม 3 เรื่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน

ตาราง 65

สรุปผลการประเมินตามองค์ประกอบการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้าน	องค์ประกอบ	คะแนน		ผลการประเมิน
		การประเมิน \bar{X}	SD	
การจัด การศึกษา	1. มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น	2.00	.81	พอใช้
	2. มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	2.33	.47	ดี
	3. ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้	2.50	.50	ดี
ด้าน การวิจัย	คะแนนเฉลี่ย	2.28	.21	ดี
	1. มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลของท้องถิ่น	3.00	.00	ดีมาก
	2. มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	2.00	.00	พอใช้
	3. งบประมาณที่นำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	2.00	1.00	พอใช้

ตาราง 65 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	คะแนน		ผลการประเมิน
		การประเมิน		
		\bar{X}	SD	
	4. งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในการพัฒนาท้องถิ่น	1.66	0.47	พอใช้
	5. ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	2.00	.00	พอใช้
	คะแนนเฉลี่ย	2.13	.45	ดี
ด้าน การบริการ วิชาการ แก่สังคม	1. ระบบและกลไกการบริการวิชาการ			
	แก่สังคม	2.28	.45	ดี
	2. อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริการ			
	วิชาการ	2.00	.00	พอใช้
	3. งบประมาณที่ใช้ในการบริการ			
	วิชาการ	2.00	1.00	พอใช้
	4. โครงการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่น	2.33	.94	ดี
	5. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ	3.00	.00	ดีมาก
	คะแนนเฉลี่ย	2.32	.37	ดี
ด้านการ ทะนุบำรุง ศิลปะและ วัฒนธรรม	1. ระบบการให้บริการด้านการทะนุ			
	บำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	2.50	.50	ดี
	2. ฐานข้อมูลศิลปะและวัฒนธรรม			
	ท้องถิ่น	3.00	.00	ดีมาก
	3. การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและ			
	วัฒนธรรมท้องถิ่นของอาจารย์และ			
	นักศึกษา	2.33	.47	ดี
	4. การสอนศิลปะและวัฒนธรรม			
	ท้องถิ่นในมหาวิทยาลัย	3.00	.00	ดีมาก

ตาราง 65 (ต่อ)

ด้าน	องค์ประกอบ	คะแนน		ผลการประเมิน
		การประเมิน		
		\bar{X}	SD	
5.	งานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น	2.50	.50	ดี
	คะแนนเฉลี่ย	2.66	.28	ดีมาก
	คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน	2.35	0.19	ดี

จากตาราง 65 พบว่า ผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการได้คุณภาพในระดับดีมาก ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ส่วนด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ดำเนินการได้คุณภาพในระดับดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ได้สรุปประเด็นอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ประเด็น คือ การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏและการประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การพัฒนาตัวบ่งชี้

การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ประเมิน 3 ด้าน

1. มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

2. มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้ของการประเมินด้านการจัดการศึกษามีความเหมาะสมแต่มีข้อสังเกต ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ที่ควรตัดออก ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเป็นประเด็นที่กว้างและวัดยากเกินไป จึงได้ตัดออกไป คือ บัณฑิตมีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น บัณฑิตนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานในท้องถิ่น ความสำเร็จในการเปิดสอนหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น และการมีระบบและกลไกการสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง

2. ตัวบ่งชี้ที่ควรปรับปรุงด้านการใช้ภาษา

ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงทางด้านการใช้ภาษาในบางข้อ เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการใช้ภูมิปัญญา ปรับเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอบรมรมบุคลากรทางการศึกษา ครูประจำการ (inservices training) ในท้องถิ่น ตัดคำว่า ทางการศึกษาและครูประจำการออก

ด้านการวิจัย ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าตัวบ่งชี้ของการประเมินด้านการวิจัยมีความเหมาะสม แต่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ที่ควรตัดออก คือ เป็นศูนย์ภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพราะซ้ำกับการมีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยนำมาใช้สนับสนุนการดำเนินงาน
2. ตัวบ่งชี้ที่ควรเพิ่ม คือ การมีเครือข่ายนักวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
3. ตัวบ่งชี้ที่ควรปรับด้านการใช้ภาษา คือ ปรับจากอาจารย์มีความสามารถในการบริหารจัดการวิจัย เป็น ความสามารถในการจัดการบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าตัวบ่งชี้ของการประเมินด้านการบริการวิชาการแก่สังคมมีความเหมาะสม แต่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ที่ควรตัดออกในประเด็นที่กว้างเกินไป คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น การถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน ควรรวมกับ

การพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น เป็น มีโครงการที่ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น

2. ตัวบ่งชี้ที่ควรเพิ่ม คือ อาจารย์เป็นวิทยากรในการให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น อาจารย์เป็นที่ปรึกษาหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

3. ตัวบ่งชี้ที่ควรปรับปรุงด้านการใช้ภาษา คือ ร้อยละของงบประมาณที่ใช้ในการบริการทางวิชาการต่องบประมาณทั้งหมด เป็น มีงบประมาณที่ใช้ในการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่น ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม มีโครงการ/กิจกรรมที่ให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น

ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าตัวบ่งชี้ของการประเมินด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมมีความเหมาะสม แต่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ที่ควรตัดออก ด้วยเหตุผลที่กว้างเป็นนามธรรมและวัดยาก คือ การส่งเสริมอนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และบัณฑิตเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม

2. ตัวบ่งชี้ที่ควรปรับด้านการใช้ภาษา คือ มีการบูรณาการการเรียนการสอนศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น ปรับเป็นมีการบูรณาการการเรียนการสอนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ในหลักสูตร มีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญและความภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ปรับเป็นมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สรุป ตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่เป็นที่ยอมรับสูงนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ซึ่งเริ่มจากการศึกษาแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 4 ด้าน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การวิเคราะห์พันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 40 แห่ง การวิเคราะห์งานโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย คณบดีคณะครุศาสตร์ และผู้อำนวยการ

สำนักคิดปะและวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งกระบวนการนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Stake and Danny (อ้างถึงใน ฉัตรนภา พรหมมา, 2528, หน้า 237) ที่พบว่า การกำหนดมาตรฐานส่วนใหญ่เริ่มจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องหาคำตอบให้ได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ประเมินมีเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างไรบ้าง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์โดยอาศัยเหตุผล ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ เป็นการกำหนดที่สอดคล้องกับแนวคิดโมเดลสมบูรณ์ (absolute model) (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, หน้า 49-50) นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้นี้เป็นตัวแทนของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาท้องถิ่นในสถาบันอื่นที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เช่น ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ปรึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นายกเทศมนตรีเทศบาลนคร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อบ่งชี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมเป็นการลดความขัดแย้งเกี่ยวกับการกำหนดตัวบ่งชี้เท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Stufflebeam et al. (1971, p. 113) ที่เสนอว่าวิธีลดความขัดแย้งเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ คือในการกำหนดเกณฑ์จะต้องคำนึงถึงแนวคิด ค่านิยม หรือความคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมินจากบุคคลอย่างน้อย 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร บุคลากรภายนอกองค์กร เพื่อนร่วมงาน และผู้รับผิดชอบงาน หรือองค์กรที่ถูกประเมิน และการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบก่อให้เกิดการยอมรับตัวบ่งชี้ที่พัฒนาครั้งนี้ร่วมกัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของตัวบ่งชี้ที่ดี

ส่วนเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ใช้เกณฑ์การประเมินโดยใช้เกณฑ์ปกติวิสัย (norms) และเน้นการประเมินเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานมากกว่าการตัดสินว่าดีหรือไม่ดี ผ่านหรือไม่ผ่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งควรกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง แล้วดำเนินการพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่เป็นเกณฑ์ปกติวิสัย (norms) ระดับประเทศ

การประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมอยู่ในลำดับแรก อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.66$) ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.32$) ด้านการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.28$) และด้านการวิจัยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.13$) แต่อยู่ในลำดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 148) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น กำหนดงานวิจัยให้เป็นภาระงานอย่างชัดเจน จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการวิจัย กำหนดทิศทางและแผนงานวิจัย เพิ่มศักยภาพและความรู้ในการทำงานวิจัย จัดหาทุนวิจัย ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย สร้างแรงจูงใจ และสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายเพื่อการสนับสนุนด้านงบประมาณ ส่วนด้านการจัดการศึกษาสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 147) ให้ข้อเสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยควรผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาเสริม

ด้านการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมีหลักสูตรที่เปิดสอนตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ร้อยละ 31 และเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ร้อยละ 30 มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องสร้างหลักสูตรให้สัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมท้องถิ่น นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) สอดคล้องกับ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องมีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและควรเปิดหลักสูตรให้เหมาะสมกับกิจกรรมทั้งภาครัฐและเอกชนของท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏให้โอกาสคนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัยถึงร้อยละ 77 ซึ่งอยู่ในระดับมาตรงกันตามการประเมินตนเอง การประเมินของชุมชน และการประเมินของคณะกรรมการสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความใกล้ชิดท้องถิ่นมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากท้องถิ่น บางมหาวิทยาลัยนักศึกษาทั้งหมดมาจากท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏตั้งอยู่

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีหลักสูตรที่จัดการศึกษาแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นมากถึง 38 หลักสูตร ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องทั้งการประเมินตนเอง การประเมินของชุมชน และการประเมินโดยคณะกรรมการ ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องสร้างและพัฒนาผู้นำท้องถิ่น เช่น การเปิดอบรมบุคลากรในท้องถิ่นหรือการสร้างผู้นำให้กับท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีบุคลากรในท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการบริหารหรือสร้างหลักสูตรร้อยละ 76.66 สอดคล้องกับ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) ที่กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ นอกจากนี้ จัตุรณา พรหมมา (2545, หน้า 233-234) เสนอว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ วิริยะสุนน (2547, หน้า 68-71) ที่ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สนิท จรอนันต์ (2551, หน้า 3) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 148) ที่ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสร้างความเข้มแข็งให้กับสภามหาวิทยาลัย

โดยเน้นการสรรหากรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีวิสัยทัศน์ และกำหนดบทบาทชัดเจนในการให้คำแนะนำเชิงนโยบาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมิแห่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่มหาวิทยาลัยนำมาใช้สนับสนุน การดำเนินงาน 8 แห่ง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ วิริยะสุมน (2547, หน้า 68-71) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องพัฒนาให้เป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ของท้องถิ่นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน พัฒนาให้เป็นชุมชนวิชาการที่สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการประกันคุณภาพการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ใช้ท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับ ธีระศักดิ์ อัครบจร (2545, หน้า 164-165) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรจัดกิจกรรม การศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์สถาน อุทยานแห่งชาติ ฯลฯ

ด้านการวิจัย มีองค์ประกอบจากผลการประเมิน พบว่า มี 4 องค์ประกอบที่ผล การประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณที่นำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น งานวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น และผลงานวิจัยที่นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการประเมิน คุณภาพด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (2550, หน้า 113) ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงควรมีมาตรการต่าง ๆ เช่น กำหนดภาระงานวิจัย อย่างชัดเจน เพิ่มศักยภาพและความรู้ในการทำงานวิจัย จัดหาทุนทั้งจากแหล่งภายในและ ภายนอก สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย ตลอดจนการนำผลงานวิจัยไปใช้ในการ พัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมิมีข้อมูลของท้องถิ่นที่เอื้อต่อการทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอยู่ ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควร จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นศูนย์ส่งเสริมประสานงาน รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน มีเครือข่าย การวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก (10 เครือข่าย) สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์

เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องทำงานร่วมกับภาคีต่างๆ ในเครือข่ายเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการส่งเสริมให้ชุมชนทำวิจัยเกี่ยวกับท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางและมีผลงานวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์และบุคลากรในท้องถิ่นปีละ 26 เรื่อง มหาวิทยาลัยควรสนับสนุน ส่งเสริมและร่วมกับชุมชนท้องถิ่นทำวิจัย พัฒนา เครือข่ายการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และเร่งพัฒนาขีดความสามารถในการวิจัยของ มหาวิทยาลัย พัฒนาศักยภาพของอาจารย์ในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น รวมทั้ง การสนับสนุนงบประมาณวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น หรือนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ปีละ 26 เรื่อง สอดคล้องกับ สุกัลักษณ์ วิริยะสุมน (2547, หน้า 68-71) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเน้นการศึกษา วิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยเพื่อสร้าง องค์ความรู้ที่เหมาะสมนำไปสู่การแก้ปัญหาท้องถิ่นและประเทศชาติและเร่งพัฒนาขีด ความสามารถในการวิจัยของมหาวิทยาลัย รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และจากการสังเคราะห์งานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 1 เรื่องการวิจัยพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแผ่นดินไทย ได้สังเคราะห์งานวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศที่สามารถนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2551 สรุปการวิจัยได้ 5 หัวข้อ คือ

1. ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการวิจัยการปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของนวัตกรรมการปฏิรูปการศึกษา 3 ด้าน

1.1 ด้านพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด การพัฒนาทักษะทางภาษา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การจัดการเรียนการสอนที่ใช้แนวคิดพหุปัญญา นวัตกรรมเทคโนโลยีและสื่อการสอน การพัฒนาวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น การพัฒนารูปแบบ การพัฒนาครูและบุคลากรเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญา-

ท้องถิ่น เป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.2 ด้านการผลิต พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ประกอบด้วย การผลิตครู การพัฒนาคูโดยใช้วิถีธรรม การพัฒนาคูครูวิจัยเน้น วิทยาศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การพัฒนาคูในเขตพื้นที่ทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

1.3 ด้านการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาข้อมูลเพื่อการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการบนฐานความรู้ การพัฒนางานขององค์กร โดยใช้กระบวนการวิจัย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ประกัน-คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเขตความรับผิดชอบ การพัฒนาบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การพัฒนาเครือข่ายสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน การพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ และพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการศึกษาท้องถิ่นของเครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏ และการพัฒนาเด็กและเยาวชนบนฐานความรู้จากการวิจัย (จินตนา เวชมี, 2552, หน้า 8-27)

2. ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย บริบทชุมชนและสถานภาพ ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การพัฒนากระบวนการผลิตและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การพัฒนา ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาการตลาด การบริหารจัดการองค์กร การสร้างเครือข่าย และปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ โดยมีกระบวนการวิจัยวิสาหกิจชุมชนของมหาวิทยาลัย-ราชภัฏ ดังนี้ พ.ศ. 2545 สร้างการมีส่วนร่วมวิจัยพัฒนากับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วย กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม พ.ศ. 2546 สืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นฐานการพัฒนา กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน พ.ศ. 2547 พัฒนามาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน พ.ศ. 2548 พัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2549-2550 การวิจัยบูรณาการ การวิจัยกับการเรียนการสอนและบริการวิชาการเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน พ.ศ. 2551 การวิจัยบูรณาการสอนกับปัญหาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยร่วมมือกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (ฉัตรนภา พรหมมา, สมศักดิ์ ชอบตรง, อีราวัฒน์ ชมระกา, อุดม คำขาด และพัฒนา ศิริโชติบัณฑิต, 2552, หน้า 1-3)

3. ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในท้องถิ่นของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย ระบบวิจัยท่องเที่ยวท้องถิ่นที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เน้นการสร้างเสริมเข้มแข็งของชุมชน โดยการทำงานร่วมกันเน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research--PAR) การวิจัยเชิงพื้นที่/ท้องถิ่น (area-based) ด้านเครือข่าย และการจัดการเครือข่าย (network management) การวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งนักวิจัย อาจารย์ และนักศึกษา การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เกิดสำนึกรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง (โคมยง โต้ะทอง, 2552, หน้า 20-21)

4. ด้านภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นสู่สากลของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย วิชาการของการวิจัยด้านอาหาร วิจัยและพัฒนาอาหารท้องถิ่น การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน นวัตกรรมและจุดเด่นของงานวิจัยทางด้านอาหาร ภูมิปัญญาอาหารไทย ในท้องถิ่น หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจด้านอาหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยทำให้ได้งานวิจัยด้านอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การเชื่อมโยงอาหารท้องถิ่นกับการท่องเที่ยว และกลไกบริหารจัดการระบบเครือข่ายความร่วมมือด้านงานวิจัยอาหารท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (นฤมล นันทรักษ์, จันทร์จนา ศิริพันธ์วัฒนา, วนิตา คงคาโชติ และคนอื่น ๆ, 2552, หน้า 5-19)

5. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น ประกอบด้วย งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหามลพิษ การจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้กลไกทางสังคมในการจัดการสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและ การวิจัยเกี่ยวกับพลังงานทดแทน (วิจิต เรือนแป้น, เบญจพร ศรีสุวรรณาศ, อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล และคนอื่น ๆ, 2552, หน้า 8)

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการให้บริการวิชาการแก่ท้องถิ่น โดยการจัดประชุม สาธิต ฝึกอบรมตามความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏควรศึกษาสภาพปัญหาและสำรวจความต้องการของคนในท้องถิ่น ชีระศักดิ์ อัครบวร (2545, หน้า 164-165) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องดำเนินการให้คนในท้องถิ่นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา จัดประชุม สาธิต และฝึกอบรมตาม

ความต้องการของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องมีการออกค่ายอาสาพัฒนา การศึกษา ทดลอง การสาธิต ตลอดจนหน่วยบริการเคลื่อนที่ ตลอดจนมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้ ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า การให้บริการด้านวิชาการแก่ท้องถิ่น โดยการให้ชุมชนใช้ทรัพยากร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เช่น อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย เพื่อการจัดสัมมนา เพื่อให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยมีโครงการที่ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ 19 โครงการ มีโครงการ/กิจกรรมทางวิชาการที่ให้บริการแก่ท้องถิ่น 41 โครงการ และมีแหล่งศึกษา ค้นคว้า พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่น สอดคล้องกับ ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2541) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรมีการให้บริการทาง วิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ และมีศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นเป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้ ชีระศักดิ์ อัครบวร (2545, หน้า 164-165) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏควรจัดการอบรมและการจัดหลักสูตรพิเศษ ต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการ การจัดนิทรรศการและการจัดการแสดง การจัดการศึกษา นอกสถานที่ การจัดค่าย การรณรงค์ การเผยแพร่ กิจกรรมศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์สถาน และอุทยานแห่งชาติ การให้บริการทางวิชาการ แก่สังคมทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในกระบวนการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และคุณภาพของการบริการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 88.66 ซึ่งสอดคล้องกับ การสังเคราะห์งานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พบว่า การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการเชิญแกนนำจากองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ร่วมกิจกรรมด้วยทุกครั้ง พบว่า บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประโยชน์และพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมใน ระดับมากเป็นส่วนใหญ่ (ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ, 2552, หน้า 7)

ด้านการทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมีศูนย์ส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกแห่ง บางแห่งเป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของ จังหวัดด้วย และผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรมจะเป็นคณะกรรมการวัฒนธรรมของ จังหวัด บางแห่งเป็นหน่วยงานกลางในการจัดกิจกรรมทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในนาม ของจังหวัด สอดคล้องกับ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมี

ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการศึกษา สำรวจ และ รวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมถึงศึกษาหาแนวทางปรับวัฒนธรรมเมือง วัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมพื้นบ้านให้เข้ากันได้อย่างพหุเหมาะ โดยไม่เป็นการทำลาย วัฒนธรรมพื้นบ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ภายใน มหาวิทยาลัย เฉลี่ย 10 โครงการต่อปี และร่วมจัดกิจกรรมภายนอกมหาวิทยาลัย 9 โครงการ เช่น โครงการ/กิจกรรมการทำบุญตักบาตรในวันปีใหม่ กิจกรรมหล่อเทียนและสมโภช เทียนพรรษา โครงการ/กิจกรรมประเพณีลอยกระทง โครงการ/กิจกรรมประเพณีสารท- เดือนสิบ กิจกรรมประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง “ราชภัฏร่วมใจ ลูกทุ่งไทย เฉลิมพระเกียรติ” ฯลฯ ทุกกิจกรรมมีอาจารย์และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นทั้ง ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและจริงใจในการจัดกิจกรรม เนื่องในเทศกาลต่าง ๆ ของท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการบูรณาการการเรียนการสอนศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น ในหลักสูตรทุกหลักสูตร เช่น การบูรณาการงานด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับภารกิจอื่น เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงคุณธรรมในวิชาคุณค่าของชีวิต องค์กรความรู้จาก แหล่งวัฒนธรรมมาบูรณาการกับการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมศาสตร์ การเกษตร เป็นต้น สอดคล้องกับ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2536) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยจะต้องนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังต้อง ให้ความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มหาวิทยาลัย ต้องจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นมีความสำนึก ความเป็นมาของท้องถิ่น และ แสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โดย อาศัยวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นพื้นฐาน โดยที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ สอดคล้อง กับ ศุภลักษณ์ วิริยะสุน (2547, หน้า 68-71) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยสามารถเลือกสรร และบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากลเพื่อประโยชน์ใน

การดำรงชีวิต และการแก้ปัญหา พัฒนาท้องถิ่น ปุถุคฝั่งจิตสำนึกไทย ความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจกับท้องถิ่นให้กับนักศึกษาและประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เฉลี่ยปีละ 4 เรื่อง และมีการสร้างองค์ความรู้มาตรฐานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เฉลี่ยปีละ 3 เรื่อง สอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ วิริยะสุนน (2547, หน้า 71) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องศึกษาวิจัย อนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ บูรณาการศิลปวัฒนธรรมเข้ากับกระบวนการเรียน การสอน มหาวิทยาลัยมีงานวิจัยหรือสร้างองค์ความรู้มาตรฐานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่น กลุ่มบรรจุกัญท์ หัตถกรรมผ้าทอพื้นเมือง การพัฒนาเว็บไซต์ฐานข้อมูลทางวัฒนธรรม ฐานข้อมูลวิถีชีวิตไทยปักษ์ใต้ นาฎยลีลา บำบัด ฯลฯ การวิจัยเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือการสร้างองค์ความรู้ มาตรฐานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ปีละ 3 เรื่อง ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์ประกอบที่ 6 การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ ที่ 6.2 มีผลงานหรือชิ้นงานการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม มีผลงาน 3 ผลงาน หมายถึงมีผลงานอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมหาวิทยาลัยควรจะคง ความสามารถด้านศิลปวัฒนธรรมได้อย่างน้อยเท่าเดิมหรือพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดปรัชญาร่วมกัน คือ สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ จากมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติ-มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ระบุไว้ว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้เชิดชูภูมิปัญญา ของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของ ปวงชน ดั้งนั้น

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏควรสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา การค้นคว้า วิจัยปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น โดยร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของชุมชนอันจะเป็นการช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย ท้องถิ่น ประเทศชาติ ทั้งนี้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดปัญหา วิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชุมชน

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรสร้างเครือข่ายการดำเนินงานตามพันธกิจ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคนและชุมชนให้เข้มแข็ง

3. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการบูรณาการพันธกิจจากการสอน การวิจัย การบริการ วิชาการแก่ท้องถิ่น และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมให้เชื่อมโยงกับปัญหาของท้องถิ่น/ชุมชน

4. แหล่งบริการวิชาการ ควรเป็นแหล่งที่สามารถบริการวิชาการได้อย่างกว้างขวาง ตอบสนองความต้องการของชุมชน และสามารถขยายกลุ่มเป้าหมายได้ในอนาคต ซึ่งจะ เป็นแหล่งที่หารายได้เข้าสู่มหาวิทยาลัยได้

5. มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการ วิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้ตอบสนองปรัชญาการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากผลการประเมินตนเองมหาวิทยาลัยดำเนินการอยู่ในระดับมาก แต่ชุมชนเห็นว่ามหาวิทยาลัย-ราชภัฏยังดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง โดยการเพิ่มการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ให้ชุมชนรับทราบในหลากหลายวิธี

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเริ่มจากการศึกษาปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นเพื่อไปสู่

การค้นคว้าหาความจริง วิธีการแก้ปัญหาแล้วนำไปบริการทางวิชาการแก่ชุมชน ทั้งทางด้าน วิชาการ ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ นอกจากนี้ควรจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนแก่มหาวิทยาลัยราชภัฏด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 289 ที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และ ฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ

2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ควรจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน หรือเกณฑ์ปกติ (norm) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ นอกจากนี้ควรจัดสรรงบประมาณ ในด้านการดำเนินงาน การพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นจุดเน้นหรืออัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย- ราชภัฏแต่ละแห่ง

3. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น โดยการสนับสนุนงบประมาณ และการดำเนิน โครงการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน เพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏกระจายอยู่ตามภูมิภาคทั่วประเทศทั้ง 40 แห่ง และปรัชญาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

4. การประเมินมหาวิทยาลัยราชภัฏในระดับต่าง ๆ การประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ฯลฯ ควรประเมินตามปรัชญาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏด้วย โดยการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดเกี่ยวกับความเป็นมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยจำแนกตามภูมิภาค

2. ควรดำเนินการวิจัยเพื่อหาเกณฑ์ปกติวิสัย (norms) ของการดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อใช้เป็นแนวเปรียบเทียบการพัฒนาการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยต่อไป

3. ควรมีการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ของการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเทียบเคียงสมรรถนะ (benchmarking) กับมหาวิทยาลัยท้องถิ่นของต่างประเทศ